

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Шпіляревич В.В.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підготовки до самостійної роботи
з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (англ. мовою)»
для здобувачів заочної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право»,
ОПП «Міжнародне та європейське право»
(6 семестр)

Івано-Франківськ, 2022

Схвалено на засіданні кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту (протокол № 5 від 31 січня 2023 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту (протокол № 3 від 15 лютого 2023 року).

Шпілярович В. В. Методичні вказівки для підготовки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» для здобувачів заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПІ «Міжнародне та європейське право» (6 семестр). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. 50 с.

Методичні вказівки містять в собі основні питання, що виносяться на самостійне вивчення та практичні завдання, розв'язання яких є необхідним для набуття практичних умінь і навичок правильної кваліфікації кримінальних правопорушень. До кожної теми, винесеної на самостійне вивчення, наведено перелік питань для самостійного вивчення, практичні завдання для самостійного вирішення та список рекомендованої літератури.

Методичні вказівки призначені для викладачів та здобувачів вищої освіти Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника при вивченні навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)».

© Шпілярович В.В., 2023
© Навчально-науковий юридичний інститут
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника», 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	6
Тема № 1.....	6
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ	
Тема № 2.....	10
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ	
Тема № 3.....	13
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	
Тема № 4.....	18
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ	
Тема № 5.....	24
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ	
Тема № 6.....	30
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ	

Тема № 7.....	35
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ	
Тема № 8.....	39
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ	
Тема № 9.....	43
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)	
Тема № 10.....	48
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ	

ВСТУП

Підготовка висококваліфікованих юристів передбачає ґрунтовне вивчення кримінального права, яке, як відомо, належить до фундаментальних публічних галузей права та включене до обов'язкового переліку навчальних дисциплін для юридичних ЗВО III-IV рівнів акредитації, які здійснюють підготовку здобувачів за спеціальністю 081 «Право».

Самостійна робота є складовою навчального процесу, при підготовці до яких здобувач вищої освіти повинен детальніше опрацювати норми кримінального законодавства, проаналізувати структурні елементи та ознаки складів кримінальних правопорушень, а також при аналізі практичних ситуацій правильно здійснити їх кваліфікацію. Окремі питання відповідних тем навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» припадає на самостійне вивчення здобувачами вищої освіти, адже самостійна робота здобувачів є також невід'ємною частиною навчального процесу.

Метою проведення семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» є: засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу, який стосується поняття, системи та значення Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України) та її взаємозв'язку із Загальною частиною КК України; характеристики складів кримінальних правопорушень, їх кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак, а також набуття практичних умінь і навиків щодо правильного застосування закону про кримінальну відповідальність та кваліфікації конкретних кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною КК України. До кожної теми семінарського (практичного) заняття подано питання для обговорення, практичні завдання, питання для додаткового вивчення, а також список літератури, яку рекомендується опрацювати при підготовці до конкретного семінарського/практичного заняття.

Належне вивчення Особливої частини кримінального права являється завершальним етапом у процесі освоєння навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» в цілому та передбачає не тільки засвоєння догматів науки кримінального права, а й різноманітних теоретичних положень, що є дискусійними, новими та прогресивними.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Тема № 1

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Порухення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного заволодіння транспортним засобом_(ст. 289 КК України).

4. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів (ст. 277 КК України).

5. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків.

6. Порухення правил повітряних польотів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил поведінки на повітряному судні (ст. 112 КУпАП).

7. Порухення правил використання повітряного простору. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

8. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від самовільного зупинення поїзда, передбаченого ч. 1 ст. 109 КУпАП («Порухення правил по охороні порядку і безпеки руху на залізничному транспорті»).

9. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

10. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Порухення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації

транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України).

12. Порушення нормативно-правових актів, норм і правил, що стосуються забезпечення дорожнього руху. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

13. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

14. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів (ст. 277 КК України).

15. Кримінально-правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту за законодавством Республіки Польщі.

16. Кримінально-правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту за законодавством Королівства Швеції.

17. Кримінально-правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту за законодавством Чеської Республіки.

18. Кримінально-правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту за законодавством Французької Республіки.

19. Кримінально-правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

20. Кримінально-правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Практичні завдання:

1. Павло повертався із Польщі через пункт пропуску Будомеж-Грушів. Оскільки була велика черга, то Павло тишком попивав пиво, щоб згаяти час. Вже на стороні України Павло розігнав машину до 80 км/год, але асфальтове покриття закінчилось раптовим обривом і автомобіль підкинуло та понесло ґрунтовою дорогою в напрямку п'ятиметрового кювету. З метою уникнення небезпеки Павло різко повернув кермо ліворуч і направив автомобіль через зустрічну смугу в напрямку бічної частини, де йшла бабця-пішохід. При цьому Павло постійно сигналив, сподіваючись що бабця відскочить. Однак остання не встигла зорієнтуватись і загинула на місці. У крові Павла було виявлено 0.6 проміле етанолу. Жодних дорожніх знаків про вибоїни на дорозі або про погане дорожнє покриття не було. Обурені трагедією і тривалим невиконанням робіт по ремонту дороги Грушів-Львів мешканці села перекрили трасу на 1 день, не пропускаючи жоден транспорт, внаслідок чого роботу пункту пропуску

Будомеж-Грушів було паралізовано (в черзі стояло 1500 автомобілей). Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

2. Наритник знаходився разом із своїм знайомим Колкіним у себе в квартирі, де спільно вживали алкогольні напої. Після чого вони спустилися у двір будинку до гаража Наритника, біля якого останній передав Колкіну документи та ключі від автомобіля ВАЗ 2101, який належав йому на праві власності. При цьому Наритник не переконався у наявності в Колкіна посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії. Приблизно о 02.40 год., Колкін разом зі своєю дівчиною потрапив у дорожньо-транспортну подію, внаслідок якої вона отримала тілесні ушкодження середньої тяжкості. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. [Аналіз порушень порядку використання повітряного простору України у 2013-2016 роках](#) (За матеріалами, зібраними національним Бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами).

2. Європейська конвенція про покарання за дорожньо-транспортні злочини від 30 листопада 1964 року № 052.

3. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 5 квітня 2001 року № 2344-III.

4. Закон України «Про внутрішній водний транспорт» від 3 грудня 2020 року № 1054-IX.

5. Закон України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-XII.

6. Закон України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-XII.

7. Закон України «Про залізничний транспорт» від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР.

8. Закон України «Про залізничний транспорт» від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР.

9. Закон України «Про міський електричний транспорт» від 29 червня 2004 року № 1914-IV.

10. Закон України «Про стандартизацію» від 5 червня 2014 року № 1315-VII.

11. Закон України «Про транспорт» від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР.

12. Закон України «Про трубопровідний транспорт» від 15 травня 1996 року № 192/96-ВР.

13. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.

14. Конвенція ООН «Про дорожні знаки та сигнали» від 8 листопада 1968 року № 995_902 (Віденська конвенція 1968 року).

15. Конвенція ООН «Про дорожній рух» від 8 листопада 1968 року № 995_041.

16. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
17. Кримінальне право України. Особлива частина / За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. К., «Юрінком Інтер», 2010. 720 с.
18. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
19. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
20. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : монографія. Дніпропетровськ : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. 380 с.
21. Наказ Державної Авіаційної служби України від 16 квітня 2019 року № 475 «Про затвердження Авіаційних правил України «Обслуговування повітряного руху»».
22. Наказ Державної Авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 6 лютого 2017 року № 66/73 «Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України»».
23. Наказ Державної Авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 11 травня 2018 року № 430/210 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України»».
24. Наказ Міністерства транспорту України від 16 лютого 2004 року № 91 «Про затвердження Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України».
25. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року до 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту](#)).
26. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2021 року до 30 грудня 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту](#)).
27. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту](#)).
28. Осадчий В. І. Злочини проти безпеки та експлуатації транспорту : монографія. Київ : Вид-во Європейського ун-ту, 2011. 151 с.
29. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI.
30. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 «Про правила дорожнього руху».
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 1995 року № 903 «Про правила поведінки громадян на залізничному транспорті».
32. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
33. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а

також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23 грудня 2005 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text>.

34. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23 грудня 2005 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text>.

35. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 6 листопада 2009 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>.

36. Резолюція ООН від 31 серпня 2020 року № 74/299 «Підвищення безпеки дорожнього руху в усьому світі».

37. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1360-р «Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року».

38. Федчун Н. О. Правова й соціальна сутність транспортних злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4. Ч. 1. С. 142–145.

39. Шпіляревич В. В. Окремі аспекти дослідження безпосереднього об'єкта та предмета незаконного заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України). *Новітні кримінально-правові дослідження – 2021 : Альманах наукових праць*. Миколаїв, 2021. С. 145–151.

40. Щупаківський Р. В. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння чужим транспортним засобом : монографія. Київ : Атіка, 2007. 160 с.

41. Юхно О. О. [Кримінальна відповідальність за пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів](#) : монографія. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2009. 251 с.

Тема № 2

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Кримінально-правова характеристика складу та особливості його кваліфікації.

2. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від хуліганства (ст. 296 КК України).

3. Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

6. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

7. Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

8. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

9. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності за законодавством Республіки Польщі.

10. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності за законодавством Королівства Швеції.

11. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності за законодавством Чеської Республіки.

12. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності за законодавством Французької Республіки.

13. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

14. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Практичні завдання:

1. Проходячи біля вогнища, де громадяни варили гриби, п'яний Євстаєв пристав до Чапліної, вимагаючи, щоб вона пішла з ним прогулятися у ліс. У відповідь на відмову Чапліної, Євстаєв схопив її за плече, порвав на ній кофту, а потім, нецензурно лаючись, наніс каменем удар по обличчю підлітка Лепьошкіна, який був поруч, чим заподіяв йому легке тілесне ушкодження. Потім Євстаєв, ударивши ногою по каструлі з грибами, перекинув її у вогонь і пішов у ліс. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. З метою незаконного заволодіння чужим майном Гладков проник у приватний будинок. Однак на виході із нагробованим його зустріла власниця майна, до якої він застосував насильство, спричинивши їй втрату працездатності на 28%. Після цього Гладков вибіг на територію присадибної ділянки, де побачив, що дорогу йому перегородив розлючений великий пес.

Маючи намір швидше залишити місце вчинення кримінального правопорушення, Гладков підібрав із землі металеву палицю, та почав завдавати собаці удари, внаслідок чого вона померла на місці. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Буляєв, перебуваючи у стані сп'яніння, чіплявся до перехожих, гучно лаявся та непристойно поведився. На зауваження одного з перехожих Зеленова про неприпустимість такої поведінки та прохання її припинити, Буляєв спочатку штовхнув його, а потім почав завдавати ударів по тулубу й обличчю Зеленова, чим спричинив останньому середньої тяжкості тілесне ушкодження. Після цього Буляєв пішов далі у напрямку власного дому. Біля під'їзду його наздогнав Корягін, який бачив побиття Буляєвим Зеленова і зробив спробу затримати останнього. Між Буляєвим і Корягіним зав'язалась бійка, у процесі якої Буляєв підняв залізну трубу, що лежала неподалік від під'їзду та наніс нею удар по голові Корягіна. Від отриманого забиття головного мозку Корягін помер на місці. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Горпинюк О. П. Актуальні проблеми кваліфікації складів злочинів проти моральності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 184–188.
2. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року № 3781-ХІІ.
3. Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 21 лютого 2006 року № 3447-ІV.
4. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року № 1835-ІІІ.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
7. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-ІІІ.
9. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі: монографія. Київ : Інтерсервіс, 2012. 907 с.
10. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).
11. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року по 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).
12. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за червень

2021 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за вересень 2021 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).

15. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

16. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

17. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

18. Про захист суспільної моралі : закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV.

Тема № 3

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

І. Питання для самостійного вивчення:

1. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України).

3. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

6. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 314 КК України).

7. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

8. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

9. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

10. Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

12. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

13. Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

14. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

15. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

16. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

17. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

18. Порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

19. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від заготівлі, перероблення або збуту радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 42-2 КУпАП).

20. Кримінально-правова охорона обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів за законодавством Республіки Польщі.

21. Кримінально-правова охорона обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів за законодавством Королівства Швеції.

22. Кримінально-правова охорона обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів за законодавством Чеської Республіки.

23. Кримінально-правова охорона обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів за законодавством Французької Республіки.

24. Кримінально-правова охорона обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

25. Кримінально-правова охорона обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Завдання для додаткового вивчення:

1. Порівняйте положення чинного КК України з положеннями КК України 1960 року в частині регламентації відповідальності за порушення порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

2. Проаналізуйте положення Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року № 995_096.

III. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- а) ст. 309 та ст. 307 КК України;
- б) ст. 312 та ст. ст. 185, 186, 187 КК України;
- в) ст. 313 та ст. ст. 185, 186, 187 КК України;
- г) ст. 315 та ст. 314 КК України.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Бублейник В. А. Кримінально-правова характеристика незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконного збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів : навч.-практ. посіб. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. 152 с.

2. Горох О. П. Відповідальність за «наркотичні» злочини: порівняльно-правовий аналіз законодавства деяких європейських та азійських держав. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. № 4. С. 379–385.

3. Доценко О. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони здоров'я населення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 128–132.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.

5. Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року № 995_096.

6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

7. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

8. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, вчинених із залученням неповнолітніх та щодо неповнолітніх : монографія / Савченко А. В., Вартилицька І. А., Семенюк О. О., Луцак О. О. Київ : НАВС, 2016. 267 с.

9. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах / С. Я. Бурда; П. С. Гарасим, Е. М. Кісілюк, Т. І. Созанський. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с.

10. Музика А. А., Горох О. П. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів : монографія. Хмельницький : Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. 256 с.

11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

12. Огляд судової практики Касаційного кримінального Суду у складі Верховного Суду у провадженнях щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів

проти здоров'я населення : [Рішення внесені до ЄДРСР за період з 2018 до травня 2020 року.](#)

13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика): Рішення внесені до ЄДРСР за квітень 2020 року ([Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення](#)).

14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за жовтень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення](#)).

15. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 до 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення](#)).

16. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за березень 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення](#)).

17. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна судова практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2021 до 31 грудня 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення](#)).

18. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

19. Про затвердження великих та особливо великих розмірів отруйних та сильнодіючих лікарських засобів, які знаходяться у незаконному обігу : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31 серпня 2007 року № 511.

20. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 року № 770.

21. Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 року № 589.

22. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2000 року № 188.

23. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними : закон України від 10 лютого 1995 року № 62/95-ВР.

24. Про лікарські засоби : закон України від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР.

25. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : закон України від 10 лютого 1995 року № 60/95-ВР.

26. Про практику розгляду судами справ про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Узагальнення Верховного суду України № 0011700-08 від 1 січня 2008 року.

27. Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 4.

28. Савченко А. В., Стрільців О. М. Кримінально-правова протидія незаконному обігу наркотиків: міжнародні та національні стандарти : посібник ; за ред. ректора Нац. акад. внутр. справ, д.ю.н., професора, член-кор. НАПрН України генерал-лейтенанта міліції В. В. Коваленка. К. : НАВС, 2014. 146 с.

29. Фесенко Є. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони : монографія. Київ : Атіка, 2004. 280 с.

Тема № 4

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Поняття, загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

2. Розголошення державної таємниці. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від державної зради (ст. 111 КК України) та шпигунства (ст. 114 КК України).

3. Втрата документів, що містять державну таємницю. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

4. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

6. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

7. Незаконне перетинання державного кордону України. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК України).

8. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

9. Порушення правил міжнародних польотів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил міжнародних польотів (ст. 113 КУпАП).

10. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію (ст. 210-1 КУпАП).

12. Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

13. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку (ст. 210 КУпАП).

14. Кримінально-правова охорона державної таємниці та недоторканності державних кордонів за законодавством Республіки Польщі.

15. Кримінально-правова охорона державної таємниці та недоторканності державних кордонів за законодавством Королівства Швеції.

7. Кримінально-правова охорона державної таємниці та недоторканності державних кордонів за законодавством Чеської Республіки.

9. Кримінально-правова охорона державної таємниці та недоторканності державних кордонів за законодавством Французької Республіки.

10. Кримінально-правова охорона державної таємниці та недоторканності державних кордонів за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

11. Кримінально-правова охорона державної таємниці та недоторканності державних кордонів за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Завдання для додаткового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 року № 995_038.

2. Проаналізуйте положення закону України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 року № 3855-XII.

3. Проаналізуйте положення закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI.

4. Проаналізуйте положення закону України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 року № 1777-XII.

5. Проаналізуйте положення Повітряного кодексу України від 19 травня 2011 року № 3393-VI.

6. Проаналізуйте положення спільного Наказу Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 6 лютого 2017 року № 66/73 «Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України»».

7. Проаналізуйте положення закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25 березня 1992 року № 2232-XII.

8. Проаналізуйте положення закону України «Про альтернативну (невійськову) службу» від 12 грудня 1991 року № 1975-XII.

9. Проаналізуйте положення закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII.

10. Проаналізуйте положення Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів».

11. Проаналізуйте положення Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2002 року № 352 «Про затвердження Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом».

12. Проаналізуйте положення спільного наказу Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 14 грудня 2015 року № 719/1289 «Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу».

13. Проаналізуйте положення Наказу Міністерства оборони України від 11 листопада 2009 року № 560 «Про затвердження Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту».

14. Проаналізуйте положення Указу Президента України від 29 жовтня 2012 року «Про Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України».

15. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

15.1. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері забезпечення](#)

[призову та мобілізації.](#)

III. Практичні завдання:

1. Іван, знаючи, що йому має прийти повістка з військового комісаріату про призов на строкову військову службу, сказав дружині, щоб вона відповідала посильному, що він у відрядженні і не брала повістку. Дружина так і зробила. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Посилаючись на свої релігійні переконання, Колодюк ухилився від чергового призову на строкову військову службу, за що був притягнутий до кримінальної відповідальності та засуджений. У суді апеляційної інстанції він просив скасувати вирок місцевого суду, оскільки його релігійні переконання не дозволяють йому брати до рук зброї. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Петренко при поїзді за кордон скористався запрошенням та закордонним паспортом, які були оформлені на ім'я його брата. Проте під час повернення в Україну його було затримано на контрольно-пропускному пункті. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Головний інженер військового заводу Дорошенко, не встигнувши на роботі опрацювати матеріали, пов'язані із виробництвом нових видів артилерійського озброєння, вирішив узяти їх додому, щоб доопрацювати. По дорозі додому він присів на лавочку в парку, щоб відпочити та почав читати матеріали по виробництву. Однак, на вулиці був сильний вітер, який через необережність Дорошенка задув листок у річку, де було глибоко та сильна течія. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Павленко, маючи намір трохи підзаробити, вирішив самостійно організувати і здійснити переміщення повітряним шляхом до Республіки Молдова тютюнової продукції, використовуючи для цього наявний у нього легкий, двомісний одномоторний літак кустарного виробництва. Володіючи любительськими навичками керування літаком, він здійснив виліт у напрямку Республіки Молдова, транспортуючи при цьому 3 ящики цигарок (по 50 блоків у кожному). У Республіці Молдова Павленко здійснив посадку та передав ці ящики Савеліву. Після цього повернувся в Україну на автомобілі зі своїм знайомим Казимирчуком, який з Республіки Молдова повертався додому в Одеську область. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованих джерел до теми:

1. Александрова А. Ю., Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією : монографія ; заг ред д-ра юрид. наук. доц. В. В. Шаблистого. Дніпро : Видавець Біла К. О. 2019. 136 с.

2. Біленчук П. Д. Правові засади інформаційної безпеки України : монографія / П. Д. Біленчук, Л. В. Борисова, І. М. Неклонський., В. О. Собина ; за ред. П. Д. Біленчука. Харків, 2018. 289 с.
3. Братковський В. М. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : монографія. Львів: Галицька видавнича спілка, 2020. 204 с.
4. Вислоцька Т. Ю. Кримінально-правова охорона таємниці в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 275 с.
5. Володавська О. С. Кримінально-правова характеристика предмета злочину, передбаченого статтею 330 Кримінального кодексу України, за чинним кримінальним законодавством. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 2 (10). С. 65–74.
6. Калаянов Д. П., Михайлуца М. І. Кримінально-правові аспекти юридичної відповідальності за розголошення державної таємниці як злочину у сфері охорони державної таємниці. *Науковий Вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 2. Том 2. С. 143–146.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.
8. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 року № 995_038.
9. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
10. Корченко О. Г. Оцінювання шкоди національній безпеці України у разі витоку державної таємниці : монографія / О. Г. Корченко, О. Є. Архипов, Ю. О. Дрейс. К.: наук.-вид. центр НА СБ України, 2014. 332 с.
11. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року №2001-05.
12. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
13. Лихова С. Я. Кримінальна відповідальність за порушення безпеки людини за законодавством держав-учасниць Європейського Союзу : монографія. К.: Ред. журн. «Право України», 2012. 89 с.
14. Митрофанов І. І. Окремі аспекти реалізації кримінальної відповідальності за ухилення від призову на військову службу. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2015. Вип. 2 (91). С. 187–193.
15. Михайлуца М. Державна таємниця за кримінальним законодавством України та зарубіжних країн світу: порівняльно-правовий аналіз. *Jurnalul juridic național: teorie și practică* (Національний юридический журнал: теория и практика). 2016. № 4. С. 167–171.
16. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
17. Огляд сужової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за грудень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері забезпечення призову та мобілізації](#)).

18. Олійник В. Понятійні проблеми інституту державної таємниці. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 4. С. 129–135.

19. Пастернак М. С. Розмежування складів злочину, передбачених ст. 328 «Розголошення державної таємниці» і ст. 329 «Втрата документів, що містять державну таємницю» КК України. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2018. № 2 (28). С. 20–27.

20. Повітряного кодексу України : закон України від 19 травня 2011 року № 3393-VI.

21. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

22. Про альтернативну (невійськову) службу : закон України від 12 грудня 1991 року № 1975-XII.

23. Про військовий обов'язок і військову службу : закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII.

24. Про державний кордон України : закон України від 4 листопада 1991 року № 1777-XII.

25. Про державну таємницю : закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII.

26. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI.

27. Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України» : Наказ Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 6 лютого 2017 року № 66/73.

28. Про затвердження Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту : Наказ Міністерства оборони України від 11 листопада 2009 року № 560.

29. Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу : Наказ Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 14 грудня 2015 року № 719/1289.

30. Про затвердження Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2002 року № 352.

31. Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487.

32. Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв

інформації, що містять службову інформацію : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 довтня 2016 року № 736.

33. Про Збройні Сили України : закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-ХІІ.

34. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-ХІІ.

35. Про оборону України : закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-ХІІ.

36. Про Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України : Указ Президента України від 29 жовтня 2012 року.

37. Про Службу безпеки України : закон України від 25 березня 1992 року № 2229-ХІІ.

38. Про Службу зовнішньої розвідки України : закон України 1 грудня 2005 року № 3160-ІV.

39. Семенюк О. Об'єкт злочинів у сфері охорони державної таємниці. *Юридична Україна*. 2016. № 7-8. С. 56–63.

40. Сергійчук В. В. Розголошення державної таємниці: кримінально-правова та кримінологічна характеристика : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : Класичний приватний університет, 2020. 257 с.

41. Стрельцов Є. Л., Притула А. М. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України: склад злочину : конспект лекцій. Одеса : Фенікс, 2011. 28 с.

42. Шульга А. М., Цвіркун Н. Ю. Підстави кримінальної відповідальності за незаконне переправлення осіб через державний кордон України. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2017. № 1 (15). С. 167–177.

43. Шульга А., Цвіркун Н. Особливості складу злочинного незаконного переправлення осіб через державний кордон (ст. 332 КК України). *Форум права*. 2016. № 4. С. 331–337.

Тема № 5

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.

2. Наруга над державними символами. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від хуліганства (ст. 296 КК України).

3. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК України) та хуліганства (ст. 296 КК України).

6. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості кваліфікації та його відмінність від злісної непокори законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця (ст. 185 КУпАП).

7. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від опору представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України).

8. Втручання у діяльність державного діяча. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

9. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

10. Погроза або насильство щодо журналіста. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

12. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

13. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

14. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного вбивства (ст. 115 КК України).

15. Посягання на життя журналіста. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного вбивства (ст. 115 КК України).

16. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від захоплення заручників (ст. 147 КК України).

17. Захоплення журналіста як заручника. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від захоплення заручників (ст. 147 КК України).

18. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

19. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

20. Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

21. Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

22. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного знищення та пошкодження майна (ст. 194 КК України).

23. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від шахрайства (ст. 190 КК України).

24. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

25. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від вимагання (ст. 189 КК України).

26. Самоправство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості кваліфікації та відмінність від самоуправства (ст.

186 КУПАП) та самовільного присвоєння владних повноважень або звання службової особи (ст. 353 КК України).

27. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від крадіжки (ст. 185 КК України), грабежу (ст. 186 КК України), розбою (ст. 187 КК України), вимагання (ст. 189 КК України), шахрайства (ст. 190 КК України) та привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).

28. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

29. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

30. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного знищення та пошкодження майна (ст. 194 КК України).

31. Кримінальні правопорушення проти журналістів за законодавством Республіки Польщі.

32. Кримінальні правопорушення проти журналістів за законодавством Королівства Швеції.

33. Кримінальні правопорушення проти журналістів за законодавством Чеської Республіки.

34. Кримінальні правопорушення проти журналістів за законодавством Французької Республіки.

35. Кримінальні правопорушення проти журналістів за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

36. Кримінальні правопорушення проти журналістів за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Завдання для додаткового вивчення:

1. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

1.1. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.](#)

1.2. [Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.](#)

1.3. [Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.](#)

III. Практичні завдання:

1. Марченко підробив посвідчення слідчого та постанову про проведення обшуку і разом із своїми знайомими Антонюком та Хоменком, які грали роль «понятих», прийшов на квартиру приватного бізнесмена Капітанця. У процесі «обшуку» було вилучено гроші готівкою – 40 тис. доларів США, 15 тис. грн., а також золоті речі (ланцюжки, браслети, персні, годинник). Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Кулаков без рішення виконкому сільради і технічної документації почав будівництво житлового будинку на своїй присадибній ділянці. 13 травня сільський голова усно попередив Кулакова про недопустимість будівництва, а 27 травня адмінкомісія при виконкомі сільради оштрафувала його та запропонувала припинити будівництво. Однак Кулаков продовжував спорудження будинку, про що у вересні того ж року було складено акт. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Герасим хотів заволодіти пістолетом. Знаючи, що працівникам поліції видається табельна зброя, він вирішив напасти на Михайла – працівника поліції і заволодіти пістолетом. З метою подолання можливого опору Михайла Герасим озброївся кинджалом. Вибравши безлюдне місце Герасим напав на Михайла, ударив кинджалом у спину. Коли поранений Михайло стікав кров'ю, він забрав пістолет та втік. Від отриманих травм Михайло помер на місці події. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Сіров, який втік із місць позбавлення волі, викрав у свого випадкового знайомого теку з документами, серед яких був паспорт останнього. Сіров самостійно вніс до паспорта відповідні зміни і пред'явив його для оформлення спрощеного кредиту, але був викритий. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Олексенко під розписку позичив 200 тис. гривень підприємцю Карпову. В установленій термін Карпов гроші не повернув. Неодноразові нагадування повернути борг останній ігнорував, говорив, що ці гроші вклав у справу. Зневірившись у такий спосіб повернути свої гроші та бажаючи їх отримати, Олексенко попередив Карпова, що в разі не повернення йому 200 тис. гривень та окремо суми в якості морального відшкодування шкоди через три дні, він його вб'є. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
3. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

7. Огляд сужової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів](#)).

8. Огляд сужової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за I півріччя 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів](#)).

9. Огляд сужової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за жовтень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів](#)).

10. Огляд сужової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за вересень 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян](#)).

11. Огляд сужової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів](#)).

12. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

13. Про громадські об'єднання : закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI.

14. Про державний герб України : Постанова Верховної Ради України від 19 лютого 1992 року № 2137-XII.

15. Про державний гімн України : закон України від 6 березня 2003 року № 602-IV.

16. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.

17. Про державний прапор України : Постанова Верховної Ради України від 28 січня 1992 року № 2067-XII.

18. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста : закон України від 23 вересня 1997 року № 540/97-ВР.

19. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 року № 8.

20. Про інформацію : закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ.

21. Про медіа : закон України від 12 грудня 2022 року № 2849-ІХ.

22. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : закон України від 22 червня 2000 року № 1835-ІІІ.

23. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-ІV.

Тема № 6

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

2. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Створення з метою протиправного використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

5. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від несанкціонованого втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж (ст. 361 КК України).

6. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

7. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

8. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж за законодавством Республіки Польщі.

9. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж за законодавством Королівства Швеції.

10. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж за законодавством Чеської Республіки.

11. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж за законодавством Французької Республіки.

12. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

13. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

14. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Республіки Польщі.

15. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Королівства Швеції.

16. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Чеської Республіки.

17. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах

(комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Французької Республіки.

18. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

19. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

20. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Республіки Польщі.

21. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Королівства Швеції.

22. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Чеської Республіки.

23. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Французької Республіки.

24. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

25. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Завдання для додаткового вивчення:

1. Проаналізуйте положення КК України 1960 року щодо регламентації кримінальної відповідальності за порушення порядку використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

2. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

2.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

2.2. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

III. Практичні завдання:

1. Оператор ЕОМ Зінін, посварившись з менеджером фірми, вирішив звільнитися, при цьому «насолити» фірмі. З метою помсти він напередодні свого звільнення встановив на комп'ютер пароль, відомий тільки йому, і заблокував його роботу. При включенні комп'ютера новим оператором, прийнятим на роботу, він зажадав ввести пароль, оператор розгубився, і при спробі примусити працювати систему, знищив інформацію. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Рибак, з метою безоплатного перегляду телепередач, здійснив приєднання телевізійного кабелю до телекомунікаційної мережі через розподільчу коробку, яка знаходилась на сходовій площадці біля його квартири. Після цього він користувався мережею ПП «Терра», отримавши можливість перегляду телепередач, чим спричинив підприємству матеріальну шкоду на суму 1 534 грн. Продовжуючи свої дії, Рибак здійснив ще одне приєднання до телекомунікаційної мережі ПП «Терра», внаслідок чого безпідставно користувався інформацією, чим спричинив підприємству матеріальну шкоду на суму 2 534 грн. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Керівник служби безпеки комерційного банку Терехов, використовуючи право доступу до захищеної комп'ютерної мережі банку, скопіював на носій інформації базу даних VIP-клієнтів банку, в якій містився перелік номерів їх кредитних карток. Згодом Терехов за винагороду передав скопійовану інформацію відомому йому раніше програмісту Коріну, який розповсюдив дану інформацію у системі Internet. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Здобувач технічного університету Ключко з цікавості подолав систему захисту комерційного еротичного web-сайту і розповсюдив інформацію про спосіб зламу системи захисту цього сайту в комп'ютерній мережі Internet. Там же він повідомив про зареєстрованих користувачів сайту і номери їх кредитних карт. Протягом декількох годин після скоєного сайт був підданий масовим атакам мережових хуліганів різних країн, внаслідок чого припинив функціонування на декілька днів. Крім цього, в результаті нелегального використання кредитних карток була спричинена значна шкода їх власникам. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Винник працював державним виконавцем відділу ДВС Нетішинського

міського управління юстиції. До нього звернувся працівник КБ «Приватбанк» Мазурик з проханням посприяти у стягненні з боржників кредитної заборгованості, заарештувавши їх рухоме та нерухоме майна. У протилежному випадку Мазурик пообіцяв звернутися із скаргою на бездіяльність державного виконавця. У зв'язку із браком часу, Винник, не винісши постанови про опис та арешт майна боржників та не затвердивши у начальника ВДВС, маючи відповідний доступ, увійшов до електронних систем Державного реєстру обтяжень рухомого майна та Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна і заповнив поля електронних заяв про удаване накладення арешту на рухоме майно фізичних осіб – боржників. Заповнені електронні заяви він скріпив власним електронним підписом і направив до сервера ДП «Інформаційний центр», у результаті чого в автоматичному режимі було зареєстровано обтяження рухомого і нерухомого майна Іваницького, Філімонова та Патригури. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Карчевський М.В. Злочини в сфері використання комп'ютерної техніки : навчальний посібник. К.: Атіка, 2010. 168 с.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
3. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване втручання в роботу ЕОМ / Ю. А. Бельський, П. А. Воробей, А. В. Савченко., О. Г. Колб : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 264 с.
4. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
6. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року по 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин \(комп'ютерів\), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку](#)).
7. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за період за грудень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин \(комп'ютерів\), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку](#)).
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
9. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
10. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI.
11. Про інформацію : закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII.

Тема № 7

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАнням ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

2. Зловживання владою або службовим становищем. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).

4. Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).

6. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України) та Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК України).

7. Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

8. Службове підроблення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК України).

9. Декларування недостовірної інформації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від службового підроблення (ст. 366 КК України).

10. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Кримінально-

правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Службова недбалість. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

12. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

13. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

14. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

15. Незаконне збагачення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України).

16. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від підкупу службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368-3 КК України) та підкупу особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК України).

17. Зловживання впливом. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).

18. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

19. Провокація підкупу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

20. Протидія корупції за кримінальним законодавством Республіки Польщі.

21. Протидія корупції за кримінальним законодавством Королівства Швеції.

22. Протидія корупції за кримінальним законодавством Чеської Республіки.

23. Протидія корупції за кримінальним законодавством Французької Республіки.

24. Протидія корупції за кримінальним законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

25. Протидія корупції за кримінальним законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Практичні завдання:

1. Завідувачка магазином «Спорттовари» Раїсова, отримавши заяву робітника Костянтина про звільнення з роботи, провела з ним розрахунок, а

заяву в контору «Спорттовари» не передала і на протязі кількох місяців вказувала в табелях, що він працює. Одержані, як зарплату гроші Костянтина в сумі 12000 гривень видавала тим працівникам магазину, які через відсутність вантажників у магазині виконували вантажно-розвантажувальні роботи. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Майстер закрійного цеху взуттєвої фабрики Віктор часто сам проводив розкрій шкіри. Не маючи права виписувати наряди на своє ім'я, він записував виконану роботу в наряди робітників-розкрійників. Згодом вони передавали Віктору гроші за виконану ним роботу. Всього він отримав 15000 гривень. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Рядовий поліцейський Максименко виконував вказівку про поставлення на засідання органу в справах неповнолітніх 16-ти річного Назарука. Назарук опирався, намагався вирватися з рук поліцейського, а потім виламав дверцята автомашини й почав втікати. Максименко намагався догнати Назарука, потім дістав пістолет вигукнув «Стій буду стріляти!», але той не зупинявся. Тоді Максименко перший постріл здійснив у повітря а другим вбив Назарука. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. До члена МСЕК Валусєва звернувся Микитюк, який повинен був проходити обстеження у МСЕК на предмет встановлення інвалідності й попросив посприяти в тому, щоб йому була встановлена не III, а II група інвалідності, пообіцявши дати за це 500 доларів США. Валусєв сказав, що це питання він сам вирішити не може, потрібно поговорити з головою МСЕК Зенюком, якому теж потрібно «дати». Микитюк попросив провести необхідні переговори з Зенюком і передати для нього гроші, що Валусєв і виконав. Микитюку була встановлена II група інвалідності, оформлені необхідні документи, хоча показань для цього не було. Інші члени комісії про це не знали, а при проведенні експертизи виявили неухважність. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Богданченко і Гнатюк були притягнуті до кримінальної відповідальності за хуліганство. Дружина Богданченка ввійшла в контакт з слідчим Макаруком, який за винагороду в розмірі 800 дол. США пообіцяв звільнити її чоловіка від кримінальної відповідальності. Про це дізналася дружина Гнатюка, яка попросила передати слідчому таку ж суму за звільнення від кримінальної відповідальності і її чоловіка. Дружина Богданченка погодилась і під час чергової зустрічі передала Макаруку 800 дол. США сказавши, що половина суми – за звільнення її чоловіка а половина – за звільнення Гнатюка. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

6. До водія таксі Іванченка звернувся помічник прокурора району Власенко з проханням допомогти викрити дорожньо-патрульного інспектора Артурова. З цією метою Іванченко навмисне грубо порушував Правила дорожнього руху – перевищував швидкість, проїхав перехрестя на дорожній сигнал світлофора на ділянці вулиці яку патрулював Артуров. Будучи затриманим Іванченко передав Артурову 5000 гривень за те, щоб останній не оформлював протоколу про ці порушення. Після отримання грошей Артуров був затриманий. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

7. Між ЗАТ «ПМК № 28» (директор Гичка) та ТОВ «Євро Альянс» (директор Мандзюк), укладено договір постачання, згідно якого ТОВ «Євро Альянс» взяло на себе зобов'язання поставити пісок. ТОВ «Євро Альянс» перераховано 96 000 гривень. Не зважаючи на отримані кошти, Мандзюк розпорядився поставити ЗАТ «ПМК № 28» тон піску вартістю 26 тис. грн., а решту піску не поставляти. Внаслідок недопоставки піску з боку ТОВ «Євро Альянс», виникла загроза невиконання ЗАТ «ПМК №28» робіт по захисту від руйнування берегу Дніпровського водосховища, що могло спричинити подальше руйнування його берегової лінії. ЗАТ «ПМК №28» було вимушено купити пісок за свої кошти. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

8. Проти начальника станції з боротьби із хворобами тварин Носова, було відкрито кримінальне провадження за підозрою у розкраданні коштів та зловживанні службовим становищем. Дізнавшись про це, він пішов до відділу поліції, зайшов до кабінету слідчого Піруса і, коли той вийшов, поклав до кишені його пальта 300 доларів США. Після цього він зайшов до кабінету оперуповноваженого Глушкова, якийсь час розмовляв з ним про свою справу, а потім підійшов до вішалки і поклав до кишені його куртки 200 доларів США. Носов намагався вийти з кабінету, але був затриманий Глушковым, який у присутності понятих склав акт про те, що трапилось. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конвенція ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 року (ратифікована законом України від 18 жовтня 2006 року).
2. Кримінальна Конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 року (ратифікована законом України від 18 жовтня 2006 року).
3. Цивільна Конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 4 листопада 1999 року (ратифікована законом України від 16 березня 2005 року).
4. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23 липня 1996 року.
5. Модельний кодекс Ради Європи поведінки для державних службовців від 11 травня 2000 року.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
7. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.

8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
9. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII.
10. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.
11. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII.
12. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року № 1835-III.
13. Лист Міністерства юстиції України від 18 грудня 2009 року № 967-0-2-09-22 «Щодо надання роз'яснення термінів, які застосовуються у законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення»».
14. Лист Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2013 року № 610-0-2-13/7.2 «Про тлумачення понять «службова особа» та «посадова особа», використовуваних у чинному законодавстві України».
15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
16. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво».
17. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 року № 15 «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень».
18. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 14 травня 2019 року у справі № 283/1399/15-к (щодо ознак службової особи як спеціального суб'єкта злочину, передбаченого ст. 366 КК України).
19. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 30 січня 2020 року у справі № 371/1486/15-к (щодо суб'єктивної сторони службового підроблення, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України).
20. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 18 грудня 2019 року у справі № 588/1199/16-к (щодо кваліфікації діяння особи за ст. 368 КК України).
21. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Тема № 8

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Примушування давати показання. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Втручання в діяльність судових органів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості кваліфікації.

3. Незаконне втручання в роботу автоматизованих систем в органах та установах системи правосуддя. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України).

6. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного вбивства (ст. 115 КК України).

7. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

8. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

9. Невиконання судового рішення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

10. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

12. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

13. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

14. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

15. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

16. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

17. Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

18. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

19. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

20. Злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

21. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

22. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

23. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

24. Порушення правил адміністративного нагляду. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

25. Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

26. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

27. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України).

28. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного вбивства (ст. 115 КК України).

29. Кримінально-правова охорона правосуддя за законодавством Республіки Польщі.

30. Кримінально-правова охорона правосуддя за законодавством Королівства Швеції.

31. Кримінально-правова охорона правосуддя за законодавством Чеської Республіки.

32. Кримінально-правова охорона правосуддя за законодавством Французької Республіки.

33. Кримінально-правова охорона правосуддя за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

34. Кримінально-правова охорона правосуддя за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI.
5. Закон України «Про державний захист працівників суду та правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.
6. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 20212 року № 5076-VI. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
7. Про застосування законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 червня 1992 року.
8. Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 березня 1993 року.
9. Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 18 червня 1999 року.
10. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за квітень 2020 року ([Злочини проти правосуддя](#)).
11. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року до 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя](#)).
12. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за I півріччя 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя](#)).
13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна судова практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за 2021 рік ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя](#)).

14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти правосуддя](#)).

15. Яновська О. Г. Актуальні висновки Верховного Суду у кримінальних провадженнях. Режим доступу: URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/PREZ_Yanovska.pdf.

16. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

17. Зеленов Г. Кваліфікація злочинів проти правосуддя у сфері забезпечення гарантій професійної діяльності захисників або представників особи. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 193–198.

18. Злочини проти правосуддя : навч. посіб. ; за заг. ред. проф. В. В. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2011. 155 с.

19. Палюх Л. Класифікація злочинів проти правосуддя. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 2. С. 176–181.

20. Шепітько М. В. Злочини у сфері правосуддя: еволюція поглядів та наукові підходи до формування засобів протидії : монографія. Харків : Право, 2018. 408 с.

Тема № 9

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

2. Непокора. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Невиконання наказу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від непокори (ст. 402 КК України).

4. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Погроза або насильство щодо начальника. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

6. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

7. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

8. Дезертирство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від самовільного залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК України).

9. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

10. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України).

12. Необережне знищення або пошкодження військового майна. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від необережного знищення або пошкодження майна (ст. 195 КК України).

13. Втрата військового майна. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

14. Порушення правил поведіння зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

15. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил безпеки руху та експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України).

16. Порушення правил польотів або підготовки до них. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил безпеки руху та експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту (ст. 276 КК України).

17. Порушення правил кораблеводіння. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил безпеки руху та експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту (ст. 276 КК України).

18. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

19. Порушення правил несення прикордонної служби. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

20. Порушення правил несення бойового чергування. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

21. Порушення статутних правил внутрішньої служби. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

22. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

23. Недбале ставлення до військової служби. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

24. Бездіяльність військової влади. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

25. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).

26. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

27. Залишення гинучого військового корабля. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

28. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

29. Добровільна здача в полон. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

30. Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

31. Мародерство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від крадіжки (ст. 185 КК України), грабежу (ст. 186 КК України), розбою (ст. 187 КК України).

32. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

33. Погане поводження з військовополоненими. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

34. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

35. Військові кримінальні правопорушення за законодавством Республіки Польщі.

36. Військові кримінальні правопорушення за законодавством Королівства Швеції.

31. Військові кримінальні правопорушення за законодавством Чеської Республіки.

32. Військові кримінальні правопорушення за законодавством Французької Республіки.

33. Військові кримінальні правопорушення за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.

34. Військові кримінальні правопорушення за законодавством країн Балтії (Литви, Латвії, Естонії).

II. Завдання для додаткового вивчення:

1. Проаналізуйте положення п. п. 14, 18, 23, 24 ч. 1 ст. 4, ст. 10 та Розділу XVIII Митного кодексу України від 13 березня 2012 року № 4495–VI.

2. Проаналізуйте положення закону України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 року № 1777–XII.

3. Проаналізуйте положення закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21 вересня 1999 року № 1068–XIV.

4. Проаналізуйте положення закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2000 року № 768–IX.

5. Проаналізуйте положення ст. ст. 176, 177-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073–X.

6. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності» від 25 квітня 2003 року № 3.

7. Проаналізуйте судову практику Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

7.1. [Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.](#)

7.2. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.](#)

II. Практичні завдання:

1. Гармаш та Черпаков, які проходили військову службу у Києві, вирішили зустріти Новий рік у Львові, де проживали знайомі дівчата. 30 грудня вони залишили військову частину, вийшли на трасу Київ-Львів, зупинили автомашину і запропонували водію відвезти їх до станції Тетерів. Водій відмовився. Вони виштовхали водія з машини, побили його й кинули до кювету, а самі сіли в машину, доїхали до Тетерева, залишили машину біля залізничної станції, взяли квитки до Львова й прибули туди 31 грудня. Зустріли Новий Рік і 3 січня повернулися до військової частини. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Перебуваючи у 5-денній відпустці, військовослужбовець Панасюк вирішив звільнитися з армії. З цією метою він завдав собі сокирою рубленої глибокої рани. Після 25 днів лікування Панасюк був визнаний медкомісією непридатним до строкової служби і звільнений у запас. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Начальник військової частини Бачкур віддав своїм підлеглим наказ зайнятися незаконним полюванням з використанням автоматичної стрілецької зброї та службової автомашини. Підлеглі виїхали на полювання, вбили лося, вепра і козулю, більшу частину впольованого передали Бачкуру. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Про військовий обов'язок і військову службу : закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII.
5. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : закон України від 24 березня 1999 року № 551-XIV.
6. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки](#)).
7. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація злочинів проти громадської безпеки](#)).
8. Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика : монографія / За заг. ред. Стратонова В. М., Стрельцова Є. Л. Херсон : Видавничий дім «Гельветика». 2015. 340 с.
9. Карпенко М. І. Військові злочини: питання теорії, законодавства і практики. Харків : Право, 2019. 458 с.
10. Карпенко М. І. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) : навчально-методичний посібник. Харків : Право, 2016. 316 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
12. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
13. Харитонов С. О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України : монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.

Тема № 10

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

I. Питання для самостійного вивчення:

1. Загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

2. Пропаганда війни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від виготовлення та пропаганди георгіївської (гвардійської) стрічки (ст. 173-3 КУпАП).

4. виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

6. порушення законів та звичаїв війни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

7. застосування зброї масового знищення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення законів та звичаїв війни (ст. 438 КК України).

8. розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

9. Екоцид. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

10. Геноцид. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

11. Посягання на життя представника іноземної держави. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від умисного вбивства (ст. 115 КК України).

12. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

13. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею (ст. 435 КК України).

14. Піратство.	Кримінально-правова характеристика	складу
правопорушення та особливості його кваліфікації.		
15. Найманство.	Кримінально-правова характеристика	складу
правопорушення та особливості його кваліфікації.		

II. Завдання для додаткового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1848 року.
2. Проаналізуйте положення Міжнародної конвенції про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 року № 995_103.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року.
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року.
4. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1848 року.
5. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 року № 995_103.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
7. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
10. Акулова Н. Відмежування посягання на життя представника іноземної держави від суміжних складів злочинів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. № 5. Т. 2. С. 87-89.
11. Акулова Н. Об'єктивна сторона посягання на життя представника іноземної держави: проблемні питання. *Актуальні питання публічного та приватного права*. 2016. № 3. С. 75-77.
12. Важна К. Проблеми визначення поняття міжнародного злочину агресії у сучасному міжнародному праві. *Молодий вчений*. 2016. № 4. С. 30-34.
13. Касинюк І. Сучасні проблеми міжнародно-правового регулювання кримінальної відповідальності за злочин агресії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 38. Т. 2. С. 150-153.
14. Мохончук С.М. Злочини проти миру та безпеки людства: генезис, еволюція, сучасна регламентація у кримінальному праві та законі : монографія. Харків : Право, 2013. 457 с.
15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД

«Дакор», 2018. 1360 с.

16. Пекар П. Пропаганда війни в законодавстві про кримінальну відповідальність пострадянських країн. *Наше право*. 2016. № 2. С. 125-131.

17. Попович В. Умисне знищення або пошкодження майна як одна з форм об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого статтею 438 Кримінального кодексу України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 4. С. 205-207.

18. Поповічук В. Суб'єкт складу злочину, передбаченого ст. 445 Кримінального кодексу України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 38. Т. 2. С. 71-74.

19. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

20. Ребриш Р. Геноцид як злочин проти безпеки людства за міжнародним кримінальним правом. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 41. Т. 2. С. 133-135.